Nr. 73. Anulu XXXI.

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Duminec'a, Fói'a, candu concedu ajutóriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunatória.

Brasiovu 4 Octobre 22 Sept. 1868.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Taxa timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

MONARCHI'A AUSTRIACA.

Transilvani'a.

Parastasu secularin.

Dumineca in 27 Sept. s'a tienutu liturgí'a solemna si parastasu pentru repausulu eternu a lui Ioane Inocentiu in Blasiu. Blasianii scin prea bine, ca acestui romanu zelosu au de a multiami ecsistinti'a acestui locu si in mare parte si alte multe, cari nu le insiru aci, dupa ce vediu, ca ele se descriu si reimprospeta din mai multe parti. De aceea blasianii au fostu si suntu cu desclinita pietate catra parentele loru. Pauseze in pace! si resaria in sinulu bisericei nóstre multi archipastori resoluti a si dá sangele pentru turma, precum a fostu elu! —

Cuventare

de deschidere a dlui presiedinte VASILIE L. POPP la adunarea a opt'a a associatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu in Gherl'a.

Straluciti adunare! Prestimati Domni si Frati!

Astadi e a opt'a óra ca s'a intr'unitu adunarea generala a associatiunei trans. pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu. Este a opt'a óra Dloru, candu intieleginti'a romana s'a adunatu la unu locu, cá se se consulte despre midilócele intru inaintarea scopului associatiunei!

Ati venitu Dloru dela léganulu lui Corvinu preste campulu panei, preste pratulu lui Traianu, din patri'a lui Dragosiu, dela Muresiu, dela Ternave, din muntii apuseni, fortarétia neinvincibile, aparata de braciu romanu; ati venitu Dloru din tóte partile locuite de romani, totu atati martori si marimei si bravurei romanesci, ati venitu si v'ati adunatu in locu'lu, in a carui apropriare se intrunescu Somesiorile, despre a caroru apa canta poetulu: ca ap'a loru e pré rece cá de vécuri diece! in apropriarea locuriloru acelor'a, unde suntu asiediate mormente independintiei si libertatii natiunei romane in Transilvani'a! Ne-amu adunatu Dloru cu totii, cá in vensulu statutelor associatiunei se ne consultamu despre modulu inaintarei in literatura si in cultur'a poporului romanu! Inse sum convinsu ca fiecare dintre Dv-stre candu a plecatu de a casa a fostu patrunsu si de alte simtieminte, nu numai de dorinti'a de a ajutá scopulu associatiunei, ci mai virtuosu de dorulu de a lué parte la acést'a unica sorbatóre nationala! Nu v'a pasatu de greutatile drumului, nu de spesele calatoriei, ci ati venitu cu bucuria, pentru cá respinsi de pre altu terenu, baremu pre acest'a se aratati, ca mai suntemu unu poporu aici, care -si iubesce limb'a, -si iubesce natiunalitatea, -si iubesce vietí'a sa si nu voiesce a muri! Se aratati, ca in mani'a juramentului de atatea ori calcatu, astadi in o mica departare de acelu locu, unde s'a pusu acelu juramentu, s'a pututu aduna flórea natiunei romane, nu cá se se jure in contra libertatii compatriotiloru sei, ci cá se se consulte despre midilócele inaintarei culturei poporului si prin urmare a fericirei patriei, dandu totudeodata prin presenti'a sa in acestu locu celu mai vederatu testimoniu si semnu alu ecsistintiei natiunei romanesci, séu dupa cum a disu marele nostru literatu in cuventarea sa la cea d'antaia adunare generala in Sibiiu, ca: „acésta adunare e un'a protestatiune mai solena decatu orice juramentu, ca natiunea romana nu vrea si nu va suferi niciodata, cá se apuna din seri'a natiuniloru cá romana.“

Da! Dloru, tocma prin presenti'a nóstra aici pretindemu, cá se no lasa se traimu, ca precum individulu asia si unu'a natiune are dreptu de a pretinde, cá nimene se nu cuteze a'i rapi ecsistinti'a! Precum adica nimene nu are dreptu a rapi vietí'a unui individu, asia nimene nu póte avé dreptu de a rapi vietí'a ori a impedecá intrebuintiarea midilóceloru spre sustienerea vietei unei natiuni, séu spre asecurarea ecsistintiei ei, care suntu literatur'a si cultur'a ei!

Fiindu inse ca precum individulu, care nu va intrebuintia midilócele spre sustienerea vietei sale, póte peri din lasasi vin'a sa, asia si un'a natiune, care nu se va ingrigi de castigarea si asecurarea midilóceloru ecsistintiei sale, póte se se dè peritiunei; asia dara e de nesparata trebuintia cá toti fii natiunei se conlocre din tóte puterile spre dobendirea acestoru midilóce. Ca de si e dreptu, ca in secolii trecuti parte mare nu lumin'a, ci intunerecului a mantaitu natiunea nóstre de perire, astadi inse Dloru! numai lumin'a, numai cultur'a ne póte mantui; cultur'a si lumin'a trebue se ne dè putere in bracie, cá se ne scimu apara vietí'a, si minte si intieleptiune spre a ne sci conserva si inmultí celea trebuintióse intru sustienerea vietii.

Acésta conlocrare fiindu scopulu adunarei nóstre generale, acést'a fiindu scopulu principale alu inteinirei nóstre aici, spre acestu scopu ve salutu Dloru fratiesce cu unu „bine ati venitu.“ Dumnedieu se ajute! Siedinti'a adunarei generale o dechiaru de deschisa! —

Congresulu bisericescu romanu gr. or. in Sibiiu.

Luni la 9 óre se adunare membrii congresului in biseric'a „Schimbarii la facia in cetate“.

Ilustritatea Sa domnulu secretariu de statu Georgiu Ivanoviciu luá initiativ'a si inaltiandu insemnetatea congresului propune alegerea unei deputatiuni pentru a chiama pe presiedintele congresului la adunare. Deputatiunea alésa sub conducerea II. Sale dlui eppu alu Aradului reintorcandu-se anuncia venirea Escelentiei Sale, care fù primitu cu „se traiésca“ intreitu.

Presiedintele ocupandu-si scaunulu, face indata propunere a se alege 9 notari provisorii cate 3 de diecesa si se alésera dd. protop. Rosescu, Andrievici si I. Anca; dintre civili Dr. Manu, Cosma advocatu, Mangiuca, Branisce, Dr. Gall si M. Besanu, cari si ocupara locurile la mes'a presidiala.

Escel. Sa presiedintele br. de Siaguna deschise adunarea cu o cuventare intrerupta si urmata de aclamatiuni si lechiara congresulu cá deschisu. Vomu publica si noi in Nr. viitoriu acésta cuventare dupa cum o primiramu in „Tel. Rom.“ mai tardiu, decatu se o potemu publica in acestu Nr. Dupa acésta presiedintele core plenipotintiele deputatiloru facundu cunoscutu congresului, ca s'a ingrigitu si de unu regulamentu provisoriu, a carui citire o cere; lasa inse la voiea congresului alu primi asia ori a elabora altulu pentru cotgresele viitórie. Se cere impartirea regulamentului, ocea ce se si face si indata, se si cetesce de Dr. Manu.

Ioane cav. Alduleanu cons. min. considerandu, ca dupa natur'a lucrului e de lipsa se aiba congresulu 6recare circosura pentru ordinea desbateriloru si ca e o convictiune generala, enunciata si din partea inaltului presidiu, cumca stabilirea definitiva a regulamentului pentru afacerile interne ale congresului este unu dreptu nedisputaveru alu congresului, din care causa si proiectulu de facis s'a presentatu numai pentru primire provisória, propune:

1. Se se primésca acestu proiectu, cu omiterea §lui 25, de cinosura provisoria pentru afacerile interne, pana ce va stabili congresulu insusi unu regulamentu definitivu in privinti'a acést'a.

2. Considerandu-se dreptulu congresului pentru de a face regulamentulu definitivu alu afacerilor interne, numai decatu dupa actulu verificarei se se esmita una comisiune spre elucrarea acelui'a.

D. vicecomite Sigismundu Popoviciu Desanu din contra obiectandu, ca acésta propunere presupune constituirea congresului cá intemplata, e de parere, ca insinte de tóte trebue se se intemple verificarea membriloru congresuali si propune: se se imparta deputatii intregului congresu dupa diecese in 5 sectiuni, cari un'a pre alt'a se se verifice.

Dintre deputatii insinuati la vorbire DD. Branu de Lemeni, D. Manu, cav. de Puscariu, Ioanoviciu, protosing. Popea, Bic'a se alatura langa vorbi.ea dlui deputatu Alduleanu; éra dd. deputati Dr. Glodariu, Radulescu, Dr. Tincu, Macelariu, Boncin, Ioanescu, Moldovanu si Alecsiu Popoviciu spriginescu propunerea dlui deputatu Sigismundu Popoviciu

D. deputatu Piposiu face o a trei'a propunere, cá presidiulu se denumésca cate 10 membri din fiecare diecesa dintre deputatii cei nedificultati, si acestí'a se formese comisiunea verificatória.

Desbatandose obiectulu din destulu s'a procesu la votisare si s'a decisu cu maioritatea voturiloru ca: presentatu de Escelentí'a Sa, dlu presidinte se primesce de regulamentulu provisoriu pentru afacerile interne pana ce va stabili insusi congresulu regulamentulu definitivu in asta privintia.

Dupa acesa in intielesulu § 4 alu acestui regulamentu s'au cetitu registrulu aceloru deputati, in contra caror'a nu au sositu nici o reclamatiune si cercetandose credentionalele dintre membrii presenti se dechiara de verificati vreo 70.

Constatandose, ca numerulu membriloru congresuali verificati, fiindu vreo 70 trece diumetate din numerulu totururu membriloru, Esc. Sa dlu presidinte pre bas'a §lui 5 alu regulamentulu provisoriu de afaceri interne provóca congresulu la alegerea definitiva a notariloru, dintre cari 3 au se fia din cleru si 6 din mireni cu respectu la cele 3 diecese representate in congresu, spre care scopu dlu deputatu Fauru propune suspendarea siedintiei pre unu patrariu de óra pentru a se consultá asupra persóneloru alegande; acésta propunere o spriginesce si d. Macelariu cu acelu adausu, ca pre a castigá timpu se se aléga totu adi si membrii comisiunei de verificare si cele pentru statorirea unui regulamentu definitivu in privinti'a afaceriloru interne, si timpulu catu e suspendata siedinti'a, se se folosésca si pentru o cointielegere asupra acestoru membrii.

Ambele propuneri se primescu unanimu cu acesa observatiune, ca fiecare dintre aceste comisiuni are se costè in intielesulu §lui 9 a regulamentului provisoriu din 3 preoti si 6 mireni cu respectu la diecese.

Presiedintele suspendéza dar' siedintele pre unu patrariu de óra.

Redeschidiendu-se siedinti'a, dlu deputatu Alduleanu provocandose la § 20 alu regulamentului provisoriu, preda presiedintelui o lista cu numele aceloru de alesu, combinata cu cointielegerea celoru mai multi membrii congresuali, si pentru castigare de timpu róga presidiulu, cá folosindu-se si de acésta lista, se propuna pre cei alegendi atatu pentru notariatu, catu si pentru ambele comisiuni si se se faca alegerea prin aclamare. Prin-indu-se acést'a unanimu, Escelenti'a Sa dlu presiedinte propune de notari din partea clerului, pre dlu deputatu Nicolae Andrievici, Petru Anca, Ioane Ratiu; din partea mireniloru pre dlu deputatu Moise Branisce,

Mihailu Besanu, Partenie Cosma, Dr. Ios. Galu, Dr. Aurelu Maniu, Simeonu Mangiuca.

De membrii comisiunei verificatórie de alegeri din partea clerului; pre dlu deputatu Athanasiu Ioanoviciu, Ioane Metianu, Mironu Romanu; din partea mireniloru: pre dlu deputatu Dimitrie Boncu. Dr. Ioane Borcea, Iulianiu Ianculeseu, Lazaru Ionescu, Iosifu Seracinu, Dr. Avramu Tincu.

De membrii comisiunei pentru elaborarea unui regulamentu definitivu pentru afacerile interne din partea clerului: pre dlu deputatu Nicolau Popea, Iacobu Popoviciu, Ioane Rusu; din partea mireniloru: pre deputatu Ioane Aldoleanu, Sigismundu Borlea, Ilie Macelariu, Aurelie Maniu, Sig. Popoviciu.

Acesti'a toti se primescu cu aclamatiune. Notarii interimali parasescu locurile; cei definitivi se asiedia la més'a presidiului. La propunerea presidiului se alege totu cu aclamatiune de notariu generalu in intielesulu §lui 5 deputatulu Dr. Maniu, si presidiulu dechiara congresulu de constituitu.

(Va urmá.)

Brasiovu 2 Oct. n.

Astadi avemu fortun'a a reveri pe membrii „Societatii academice“ in reintórcerea loru dela Bucuresci, pe multu pretiuitii nostri barbati Al. Romanu si Dr. Hodosiu, dupace in siedinti'a ultima plenaria a „societatii academice“ s'a decisu asupra operateloru gramaticali, concursa dupa program'a publicata in anulu tr. pentru una gramatica romanésca.

Operatulu cu devis'a: „Si consvetudo vicerit, vetus lex sermonis abolebitur“ (Quintiliano 1. 5. 29), a primitu incununarea a fi si premiatu cu premiulu de 300 galbeni. Pe langa acésta societatea a adoptatu unu regulamentu interióre cu unanimitate. Asia avemu a ne bucura de lucrarile sesiunei acesteia academice, care ne a incoronatu cu celu mai necesariu opu literariu. Urméza numai, cá lapedandune de orce singularitati preconcepte, se ne unimu cu totii la votulu datu de suprem'a nóstra auctoritate literaria, de „societatea academica romana“. Se fia eterna acésta societate inaltiandusi cá Column'a lui Traianu!!! — In 16 in sied. publica Domnitoriulu respunse la cuventarea presied. ca va sustiné acésta societate cu tóta grigi'a si tari'a. —

Unu Simeonu betranu.

Blasiu 29 Sept.

Diurnalele maghiare au fostu bine informate, candu au disu: optu dintre pronunciamentatii dela Blasiu suntu pusi sub cercetare speciala, — ca la pucine dile dupa respandirea acelei scriri patru individi de aici au fostu citati la judecatori'a din locu, unde li s'a publicatu conclusulu de punere sub incuisitiune speciale. Acesti patru suntu: prepositulu capitulului mitropolitanu Romulu Basiliu Ratiu, canonicii Greg. Mihali si Elia Vlas'a, si si profesoriulu I. M. Moldovanu*). — Toti au recursu indata.

Asia se pare, ca regimulu doresce a vedé capetulu acestei afaceri Noi asemene. — In vér'a erá verba, ca denumirea noului mitropolitu are se urmeze pana la 15 Oct. — Óre intetirea procesului acelui nu este in ceva legatura cu denumirea? Lumea vorbesce unele si altele; celu intieleptu -si va aduce aminte de cuventele santului Paulu, va cercá tóte si va tiené, ce i se va pare bunu. —

— A séra pre inserate s'a escitatu focu in Sancelu si a mistuitu tóta adunatur'a si edificiale economice ale unui proprietariu de acolo. Cu ocasiunea acest'a inca s'a semtitu fórte, ce mare este negrigea poporului de sórtea deapropelui si chiaru de averea sa propria. Unu satu intregu nu are nici unu singuru aparatu primitivu pentru stingerea focului! Cariigele facute sub nemti s'au prepeditu tóte, acum casa focu intr'armati cu — furci de lemnu! — Ar trebui, se cunósca una data tóte comunele, ca aparatele pentru stinsulu focului suntu chiaru asia de necesarie, cá si cele pentru economia; si se-si castige pusce de apa, séu macaru buti, ciubere, carlige si altele de aceste, cá in timpu de nevoia se póta stavili furi'a elementului. — Foculu se crede a fi provenitu si ací din neatentiune, cá si in Manerade, unde pentru casulu alu doilea s'a adeveritu, ca chiaru domnulu casei a fostu casiunatoriulu focului. Adica acelu sasu din Manarade imblatindu la siur'a sa a capetatu potta de a-si aprinde pip'a si amblandu cu neatentiune pecatósa si-a aprinsu plév'a, de unde s'a incinsu unu focu cumplitu si a mistuitu averea aloru 24 economi. Facia cu nenorocirea acest'a ce ajunge inchisori'a de 8 dile, ce prescriu legile intru asemene casu? — u.

Proiectulu de lege despre bugetulu anului 1868.

§ 1. Spesele ordinarie ale tieriloru corónei ungare pre anulu curentu 1868, dela 1 Ianuariu pana in 31 Decembre, se norméza si proiectéza in sum'a de 99,536.500 fl., ér' spesele estraordinarie facu 30,981.800 fl.

§ 2. Sumele acestea se impartu in urmatóriele capitule:

A) Spese ordinarie:	
1. Spesele intretienerii curtii pré inalte	3,250.000
2. Cancelari'a cabinetului Maiestatei Sale	36.400
3. Cuot'a detoriciloru de statu, susceputa pre basea art. XV 1867	32,425.000
4. Usurele detoriei desarcinarei pamentului pentru tierile corónei ungare	14,683.000
5. Cuot'a tieriloru corónei ungare pentru spesele afaceriloru comune pre 1868	22,048.000 40
6. Spesele dietei	940.000
7. Presidiulu ministerialu	102 200
8. Spesele ministeriului de langa persón'a Maiestatei Sale	84.300
9. Spesele ministeriului de interne	8,919 000
10. „ „ finantie	7,381.300
11. „ „ comunicatiune si alu lucrariloru publice	2,968.500
12. Spesele ministeriului de agricultura, industria si comerciu	509.500
13. Spesele ministeriului de cultu si invetiamentu	1,074.000
14. Spesele ministeriului de justitia	2,885.400
15. „ „ pentru aperarea tierei	506.000
16. Spesele administratiunei in Croati'a si Slavoni'a	1,723.900
Sum'a:	99,365,500fl.40
B) Spese estraordinarie:	
1. Cuot'a tieriloru corónei ungare la spesele afaceriloru comune pentru 1868	8,058.800
2. Spesele estraordinarie ale ministeriului de interne	657.000
3. Ale ministeriului de finantie	3,246.000
4. Ale ministeriului lucrariloru publice si alu comunicatiunii	1,559.000
5. Spesele estraordinarie ale ministeriului de agricultura, industria si comerciu	501.000
6. Spesele estraordinarie ale ministeriului de justitia	210.000
7. Spele estraordinarie ale Croatiei si Slavoniei	200.000
8. Pentru edificarea liniloru ferate	16,550.000
Sum'a:	30,981,800 fl.

§ 3. Spre acoperirea speseloru ordinarie, pana la numerulu sumei proiectate in § 2, se potu intrebuintia, precum suntu votate pre a. c. 1868 in articulii II, XI, XIV, XV, XVI, XVII, XVIII, XIX, XX, XXI, XXII, XXIII, XXIV, XXV, XXVI, — darile directe si cele de consumu, venitorile, timbrarile si competintiele, vamele drumuriloru si ale podoriloru, venitorile bunuriloru de statu si alte perceptiuni ordinarie ale statului.

§ 4. Pentru acoperirea cuotei tieriloru corónei ungare, la spesele estraordinarie ale afaceriloru comune (§ 2 B. 1) se voru licuidá ceriloru comune (§ 2 B. 1) se voru licuidá ceriloru comune (§ 2 B. 1) se voru licuidá

stiterunt pedetentim dejicere jobagionalique jugo in perpetuum subjicere niteretur, et hoc fine ad pendendam taxam annualem a capite cuiuslibet individui duorum fl. inducere cohortari, ac demum his non profficientibus minis etiam et inarestationibus perficere intendisset, taliterque nonnullos quidem duos tresque ex Szelyste cum praefato Magistratu cointelligentes et ad id variis pollicitationibus persuasos, ut ut sponte, reliquos tamen omnes partim meto et comminationibus, partim incarcerationibus et incaptivationibus, et quidem a publicis Viis intercipi taliterque confectas obligatorias, vi et meto subscribere, vel illiterata manu sub, signare coacti fuissent, quin imo complores eorum absentes, inscios nihilque tale quidquam opinari vel metuere volentes, ad Cathalogum semet (prout nominant) sponte ac deliberata voluntate obligantium intulisset, inscripdisset ac praejudiciose instruisset, et superinde solemnes quoque Litteras adhibitis etiam extraneis regiis procurasset, taliterque, eos, ad statum et conditionem reliquorum Jobagyonum suis dominis terrestribus subjectorum conformes efficere voluisset, et virtute illius modi Litterarum ad solvendam istam taxam adstringeret et compelleret etiam de praesenti, cum damno, jactura ac praejuditio antiquae eorum libertatis manifestae.

Unde antelati praedictorum pagorum Plenipotentiarii, ratione officii plenipotentiarias unius modi obligationi qualitercumque demum contractae solemniter contredicant et reclamant et eas tanquam vi et meto extorsas revocant, Litteraeque superinde fassionales seu contractuales qualitercunque et sub quibuscumque formulis et clausulis confectas, tamquam contra leges et antiquum eorum statum libertinalem emanatas, aliasque iam secutas vel a modo deinceps subsequendas, ad statuendum nec usurpati coepti juris terestralie adhibitas cautelas cassarunt, anihilarunt, viribusque destitutas ac in judicio non valituras, exhibentibusque nocitoras pronuntiarunt publice et manifeste.

Harum nostrarum capitolariis et autentici sigilli nostri munimine roboratorum vigore et testimonio litterarum mediante datum feria quarta proxima post dominicam invocabit. Anno 1777 etc. . . .

(Noi Capitululu Eclesiei catedrale a Albei etc. . . . că libertinii Alamanu Nanu si Ioane Barzanu din Selisce, că plenipotentiari constituiti pre base legali, si comuneloru Selisce, Tilisc'a, Vale si Sebielu, Cacov'a si Galesiu, ce se tienu de comitatulu Albei si de scaunulu Selisceï, in intielesulu datoriei luate asupra'si că plenipotentiari, pre langa literile loru plenipotentiale scóse si anume produse, au declaratu verbalu cu vocea loru inaintea nóstra in modu si forma de solemna protestatione, revocatione si contradictione: cum incitulu magistratu alu cetatiei Sibiiului in anii trecuti de curendu, se nisuí a doborí din statulu si conditiunea libertinala, in carea s'a sfiatu ei si procedesorii loru, că locuitori si fundului regescu si a supune jugului iobagionalu pentru totudeun'a pre toti locuitorii (incolas et inhabitatores) romani (valachos) si spre scopulu acest'a au silitu la platirea unei tacse anuale de doi fiorini de capitu fiacarui individu, care vedendu ca cu amenintiari nu se póte stringe s'au silitu a o realisá si cu arestatiuni. Asemenea unii, doi séu trei din Seliasce intielesi cu disulu magistratu si adusi cu midilóce seducatóre acolo, incatu ei cá de sine, cellalti inse toti, parte de frica si de esprime, parte prin incarcerari si robi'a, si inca luati de pre stradele publice fura constrinsi cu puterea si de frica a subscrie, séu pentru acei'a cari nu sciau scrie a subsemná, atari hartii de obligatiuni. Totu asia au pusu (magistratulu) pre mai multi dintre cei absenti si fara de a sci ceva se se téma, seu se se invoiésca, in catalogu, cá cum de sine si dupa voi'a loru otarita se aru fi obligatu si iau instruatu in modu prejudiciosu si preste aceste au procuratu si vreo cateva litere solemne dela regescii esterni. In acestu modu au vrutu (magistratulu) si aduce la starea si conditiunea celorulalti iobagi supusi domniloru loru pamentesci. In virtutea unoru asemenea litere constringu de presentu la esolverea acestei tacse cu daun'a, vatemarea si prejudeciulu libertatiloru loru vechi si manifeste.

De acea plenipotentiarii inainte mentionati si satelora susu dise, in puterea oficiului plenipotentiariu, contradicu si reclama solemne contra acestei obligationi adunate cum s'a pututu, si a revocá cá pre un'a carea e stórsa cu puterea si de frica, si preste acést'a literile fasionale séu contractuale, ori cum facute si provedute cu orice formale si clausule, le-au cassatu si nimicitu, fiindu in contra legiloru si starei loru antice libertinale. Totu asia se cassare alte cautele deja armate si de nou armande spre stabilirea dreptului de nou usurpatu si din tóte puterile le pronunciara de destituite si fara de valóre si vatematórie. . . .

Intaritea si atestarea acestor'a o midilocimu prin sigilulu nostru autenticu capitolaru in datulu ferii a patra cea mai sprópe de dominec'a invocabit. (Anu 1777 etc.)

Acestu protestu, pre care abia in temporile mai recente l'au potutu capata Seliscenii din archivulu capitalului vorbesce si ilustréza destulu terorismulu asiloru, si face prestinsele contracte invalide.

Nefiindu inse acestu protestu cunoscutu, gubernulu a privitu contractulu din 1774, ce i s'a reportatu de comisariulu si consiliariulu gubern. Hutter, de legalu.

Imperatulu Iosifu II. inse petrunsu fiindu de dreptate si necrutiandu si ostenél'a, de a primi la man'a maiestatica si a studiá jalbele nóstre, cunoscundu elu apoi din destulu incursele asiloru, a demandatu directoratului fiscalu, rá se revindece tóte proventele regali, ce erau ocupate fara de lege din partea asiloru. —

(Va urmá.)

UNGARI'A. Pest'a. Maiestatea Sa imperatulu si regele a sositu in 28 in Pest'a, unde indata si incalecá cerulu iute si porni la dominiulu coróncei Gödöllö, unde se afla si Maiestatea Sa imperatés'a si regin'a cu insit'a familia. —

In dieta de primi bugetulu mai in totalu de ambe casele si se luá insinte legea instructiunei popolarie, la a carei desbateri, incru curiosu, ca toema protestantii vorbira totu in favórea scólelor confesionale, oponendose celoru, ce vrea a incredintiá instructiunea regimului si grigii poporului, scotiendose de sub influintí'a confesionala. Vomu cam remané unde amu fostu, cu ceva mai mare amestecu alu regimului la instructione, pentru care aruncalu de 8% dupa proiectu nu multu va esopera, de cumva nu se va folosi acestu arunca pe calea predilectiunei — intre scóle, — ca altfeliu pentru o scóla satésca din procentulu acesta ar' veni cate o 100 fl. —

AUSTRI'A INFER. Vien'a 28 Sept. Cu dóue autografe imperatesci din 24 Sept. au urmatu statu demisiunea ministrului pres. princ. Carolu Auersperg, cstu si insarcinarea cu presidiulu ministeriulu a cont. Taffe.

Casa'a Galitiei, a carei dieta in resolutiunea sa, otarita a se tramite cu adres'a la conventulu de tronu, cuprinde nun feliu de pronunciamentu, ca constitutiunea din Decembre trebue modificata si Galitiei trebue se i se dé nu cercu mai largu de autonomia, a casiunatu si schimbarea in ministeriu si amanarea calatoriei imperatesci in Galiti'a. Lumea crede, ca diet'a Galitiei cá stare se va desface, pentruca decembristii stau pe langa neatingibilitatea constituti nei si se bucura, ca s'a suspendatu calatori'a imperatului, ceea ce i ajuta in incordarile loru. —

— „Gazet'a din Sasoni'a" referéza unu „ce" curiosu: cumca toema, candu consululu prusienescu din Vien'a br. Werther vrea se convinga pe br. Beust despre binevoitóriele simtiemente ale Prusiei pentru Austri'a, consululu austriacu din Berlinu tramise imperatului nostru o charta nóua a Europei, facuta de generalulu Herwarth de Bittenfeld si impartita intre armat'a prusiana. Pe map'a acésta Austri'a apare numai că regatu alu Ungariei si că atare primesce numai nesce teritorie de tieri din Romani'a, Moldavi'a, Bosni'a si Serbi'a, pre candu Austri'a germana, Boemi'a si Silesi'a se numera la teritoriulu Prusiei. — Elsasulu si Lotaringi'a din orientulu Francisi suntu cu colórele prusiene desemnate. Beust impartasinduse map'a de catra imperatulu, surprinsu, tramise indata tuturoru representantiloru austriaci pe la cabinete informari, ca in casu de unu resbelu intre Franci'a si Prusi'a, asta din urma in nici unu casu nu va poté conta la alianti'a austriaca. Ducele de Grammont avé lungi convorbiri cu Benst, cari midilocira o deplina intielegere intre Parisu si Vien'a. — Apoi sant'a aliantia se improspetá numai mai eri. —

ROMANI'A.

DAREA LA TIENTA.

(Capetu.)

Una alta tragutoria, care dobendise premiulu anteiu la distantia mare si premiulu anteiu de onóre, d. Titu Dunca, despre care am vorbitu eri se redica si cu o voce puterica rosti cuvintele urmatórie:

„Domniloru!

Patr'a cu Vrancea, vechi'a republica a Vrancei, me tramise aci se o representu. Se incercu si eu si se concureza la trageres la semnu, deocamdata. Ne amu adunatu din tóta tiér'a se incercamu tient'a, si amu inceputu deja a o nemeri.

„Domniloru!

Sunt'a mandr'a si ferice a avé ocasiunea se salutu aci din partea betreniloru Vranceni, pe toti tragatorii de campu si de munte din Romani'a libera; se salutu din partea loru, sicuru fiinduca ce se va audi vocea mea unita cu detunarile de eri, presenti fiindu si Dvóstra Dloru membri si societati literare a Daciei, se salutu dicu, pe toti purtatorii de arme romani dela Tis'a pana la marea négra.

Domniloru! Concordi'a unita cu feriala face puteres!

Traiésca Romani'a un'a!

Traiésca Carolu I, sperantí'a Romaniloru!"

Patrioticele cuvente ale tragatorelui dela Vrancea si capitanu alu lui Garibaldi fura primite de óspeti ou accesai caldura de anima, cu care fura rostite

Ospetii se resiediara apoi la cina; dar' unu frate iubitu de preste Carpati si aparatoriu agero alu drepturiloru Romanismului se scolá si vorbi astfelíu:

„Domniloru!

Suntu alu siecsele, mi se pare, in ordinea dloru, cari au redicatu tosste, Eramu se me redicu indata dupa d. ministru cá se aducu tostulu meu; n'amu avutu inse curagiulu. Dar' nu pentru acesa n'am avutu curagiulu, ca dóra m'asiu fi vediutu in facie cu inamici, pentruca totudeun'a amu avutu curagiulu a stá facie cu inamiculu (bravo!); ci mi-a lipsitu facie cu atati amici de anima si de simtiemente, cu amici cari se deprindu intru marea si necesari'a arte de a da la tienta.

Dloru, d. ministru redicandu primulu tostu pentru Domnulu Romaniloru, a disu, ca mosii nostri erau deprinsi a dá la tienta, si ca dedeau bine, si numerau tient'a. Dar' sciti domnii mei, care dintre mosii séu stramosii nostri a sciutu dá si nimeri mai bine tient'a? Nici unulu domniloru cá Mihaiu Vitézulu. Tient'a inse nu se póte nimeri totudeun'a; pentru acesa inse nu ne este ertatu a desperá, ci a incercá de nou, ca-ci incercarea, chiaru candu nu reusiesce, este o scóla; de acea trebue a incercá si a dá de stateori pana si nimeritu. —

Dloru ve fericescu ca aveti unu guvernu suptu care ve puteti deprinde si perfectioná intru artea darei la tienta. Eu redicu dar' tostulu meu intru sanetatea domniloru ministri."

Acum primirea caldurósa ce se facú cuvintelora dlui Hodosiu, nu erá numai spresiunea admirarei ospetilora pentru cuventele profunde ale dlui Hodosiu, pentru credinti'a nestramutata ce manifestan aceste cuvente, in viitoriulu glorios alu Romaniloru dar' inca unu semnu de iubirea Romaniloru din Romani'a libera pentru fratii loru impilati de o mana vrajmasia. Incercarea, dise d. Hodosiu, chiaru candu nu reusiasce este o scóla. Acemenea ocasiuni, vomu dice noi, de a cunósce pe fratii nostrii de preste munti, sunto o scóla unde incetiamu si iubi si si stimá.

D. V. A. redica érasi pacharulu, si de asta data pentru a reaminti o suvenire mare, o epoca glorióra pentru romani, si intr'unu ospetiu de ostasi, era ocasiunea de a reaminti o asemene suvenire.

Iubitulu nostru frate de preste munti, dise d. V. A. Urechia, ne-a spusu, cum scie spune anim'a lui romana, ca chiaru déca incercarile spre incruri mari nu recsiescu, totusi ele au pretiu mare, ca-ci sunto s c ó l a.

In aniversal'a patru seculare candu STEFANU celu mare la (1468) lná dela ..... de undeva, nesce cetati pe cari le realipiecá catra Moldov'a, adica catra Romanime, se cuvine se ne amintimu de acésta incercare, care si ea este scól'a de care ne vorbi d. Hodosiu. S'a amin-

titu numele lui Mihailu, care scîu lovi tient'a... Se bemu in memori'a lui Stefanu celu mare care facù si elu scóle!"

Stefanu si Mihailu, aceste mari si glorióse umbre acum, ingrozitóre pentru inemici si imbarbatatóre pentru fii cei buni ai Romaniei, trebuea se presidéla la acestu ospetiu a scelora ce aminteau vitézia romana. Dnii Hodosiu si Urechia, facura se plane aceste maretie umbre de asupra tragutoriloru si animele tuturoru se simtira electrisate de unu santu fiorn de entusiasmu patrioticu.

Aventulu era datu. Animele bateau mai tare, imaginatiunile erau mai infocate. Balintu, Satianulu tragutoru din districtulu Romanu, care dobendîse premiulu anteiu la distanti'a mica, se scula, si aplause viui salutara de mai nainte inchinarea sa. Cu linistea cea mai mare, cu vocea cea mai sicura si cu frasele fórte corecte, Balintu se exprima astfelin:

„Apoi, se'mi dati voia se beau si eu la acésta cinstita masa, unde ne-a poftitu Mari'a Sa; ca-ci amu venitu si noi se ne veselimu si multu ne-amu venitu si noi se ne veselimu si facutu. Santemu multiumiti si de aceea ne vomu supune legiloru ce va face M. S. si ministrii M. Sale; ne vomu supune la tóte, si candu ne va chiamá se tragemu, vomu trege unde ne voru spune .... in tienta .... si .... ori unde ... Romanulu asculta de cei cari fi voiescu binele. Béu dar' acestu pacharu pentru Mari'a Sa si pentru ministrii Mariei Sale."

Cu unu adeveratu entosiasmu fura primite cuvinte rostite de d. Balintu; ele erau spresiunea tuturoru Romaniloru buni, devotati bunului loru suveranu, si cari voru trage, negresitu, „in tienta si . . . si ori unde" le va comendá patriotismulu si sparurea drepturiloru Romaniei. Mai multi óspeti se sculara de pe la locurile loru si mersera de imbracisiara pe bravulu satianu.

Unu supte locotenite din armata mai beu pentru d. V. A. Urechia, presiedintele societatii de arme, care in asia scurtu timpu facu nesce progrese statu de insemnate. D. Urechia respundiendu, dise ca nu trebue se se multiamésca presiedintelui ci tuturoru membriloru, caci niciodata individualitatea n'are putere acolo unde nu este ajutata de colectivitate.

Banchetulu se sfirsi: óspetii se sculara pentru a lua caféua. Veseli'a era nedescriptibile. Music'a cantá arie vesele cá si in totu timpulu banchetului. Satianii erau transportanti si in frati'a cea mai incantatóre cu toti ospetii. „Bravo Mari'a Sa, dicea Balintu sorbindu'si caféu'a, a facutu unirea cum trebue, boierii si romanii totu un'a!"

Boierii si romanii! Tristu adeveru. Bietii sateani, statu erau de impilati de acia pe cari ii numescu stapani, cari erau imbracati altfelin decatu densii si nu munciau cu densii pamentulu, in catu pentru ei acela nu erau romani, erau boieri, o casta care'i despretuiesé, care'i impilá. Impilarea inceta, satianii redevenira proprietari, M. S. si pune la masa impreuna cu toti, cu curtea sa si cu Sine Insusi, si frati'a revine, romaniloru e generosu, „boierii si romanii totu un'a sunto."

Éca partea cea mai frumósa a ospetiului; éca ce redica si inobléza anim'a tuturoru.

Pentru grupele de dinaintea salei de arme unu cercu numerosu se facù in giurulu d. Hodosiu, care luà cuventulu.

„Domniloru, dise fratele de preste Carpati, candu limb'a se cultiva, ea tinde la unitate, precum un'a este poporulu ce o vorbesce; candu cultivamu artes de a dá la tienta, tindemu a dá la un'a singura; candu ne imbracamu tiér'a cu strade, tindemu la unitatea comunicatiunei; si asia mai departe. Sciti inse cum esprime poporulu asemene tendinti de unitate? Elu o dice fórte naturalu, fórte puru, si fórte simplu: „noi romanii totu un'a suntemu". Si candu o dice poporu acést'a, atunci de orice asi puté crede, numai un'a nu o voiu crede nici odata; nu credu, ca va peri vreodata dintre romani consciinti'a unitatei nationali. Dloru, traiésca dar' poporulu, in care e viua acésta puternica consciintia."

„Noi romanii totu un'a suntemu", repetiéu tragutorii si óspetii din tóte partile; „se traiti fratiloru ardeleni! voru veni timpuri mai bune."

Si urarile pentru Romanime facéu se resune sierulu: „Traiti fratiloru iubiti!" repeticau toti.

O veselia nebuna vibréza in aeru si in tóte resunetele musicei militarie. Hor'a se incinge, o hora frenetica; toti impreuna jóca obosescu, se repausa unu momentu si érasi jóca. — Ardelenésca! Ardelenésca! striga tóte vocele cu transportu, si music'a incepe a cantá ari'a iubita. Joculu se infiorbinta, oficerulu Zaganescu, acelu ce inchina pentru presiedintele societatii, ilu conduce. Joculu seu atrage tóte privirile. O usiurintia, o sprintenia, o dibacia nespusa. Ardelenésc'a inconjóra gradin'a. Capulu dantiului atinge la códa; toti se prindu in jocu si obosescu pe rondu.

Jocuri gimnastice incepu apoi. Cei mai dibaci esecuta miscarile cele mai grele in vesel'a si la aplausele tuturoru. Cuviatele de spiritu si apropositu plóua din tóte partile, hobote poterice de risu le insocieséu. Si tóte aste, ceea ce aste admirabile, fara cea mai mica desordine, fara celu mai micu conflictu, statu de multu simtica fiecare ca aceste momente de veselia nu trebuiescu se fia turburate de nici unu noru.

Pana pe la dóue óre in diua, aceste inveseliri urmara, si toti se retrasera cu anima cresciita de veselia si de sperantie. — „Rom."

Parisu 28 Sept. Unu manifestu alu juntei revolutionare din Sevill'a pronuncia caderea dinastiei bourbone, proclama votulu universale, libertatea absoluta a presei, libertatea invetiamentului, libertatea industriei. Proclama stergerea articleloru constitutive in privinti'a religiunei de statu, a dinastiei si a regulei de succesione. —

Proclamarea generaliloru, publicata in Cadix, declara ca nu voru depune armele pana ce natiunea nu va redobendi deplin'a sa suveranitate. — „Rom."

Parisu 26 Sept. „Monitorulu" dice, ca nici unu factu notabile n'a fostu semnalatu astadi din Spani'a. Generalulu Prim, ale carui trupe erau bine dispuse, continua a concentrá puterile sale spre Sevill'a. Diuarile „Les Debats" si „Le Siècle" spunu, ca dóue din regimentele Novaliche, ducundose spre Cadix, au trecutu in partea insurectionei. Calonge a intratu la Santander si a repartatu necontenitu glorióse lupte; insurgentii au fugitu pe vase.—

Cadix 27 Sept. O telegrama transmisa dela Cadix prin Lisabon'a dice, ca Prim, Serano si alti chefi erau la Cadix. Se dice, ca escadr'a resculata a transportatu actualmente pe corpurile armate, 20.000 pusci si pe generalulu Prim la Barcelon'a. — „Monit." Rom.

Facia cu insurectiunea din Spani'a pontificele romanu a luatu initiativa si a scrisu unu autografu catra imperatulu Napoleonu, cerendu'i intrepunere pentru domolirea insurectiunii in favórea reginei. Imperatulu inca n'a respunsu, s'a ordinatu inse concentrare de armata la Pirenei. Regimulu Italiei inca a comandatu dóue fregate spre a porni la malurile spanióle pentru apararea auditoriloru sei. Anglii'a -si provisionéza dóua corabii ferate in Malt'a totu cu acelu scopu, ér' statorile republicane din Nordameric'a au o corabia in joculu „Dumbarton", care care monitiune pentru insurgenti.

Intre Prim si alti generali f. escilati s'a si escolatu o neintielegere, din care causa publicara si unii si altii deosebite manifeste, alui Prim e mai radicalu. Royalistii speréza, ca voru poté domoli insurectiunea. —

Novissimu. Pest'a. Ministrulu de interne cerù creditu suplementariu pentru stingerea hotiloru. —

Bibliografia. Amu primitu la mana si Nr. XVIII din 15. alu „ARCHIVULUI" pentru filologia si istoria. Elu tractéza despre unitatea limbei intr'unu articulu fórte instructivu; despre diplomele militarie romane; diplom'a andreiana din 1224 in textu originalu si in traducere pe langa observatiuni si note de mare importantia. Fragmente inedite de ale lui Petru Maioru; Fastii romani; libertatea consciintiei in Transilvani'a din secululu 17; notitie diverse. Nrulu XIX va aparé in 20 Oct. Facemu atenti pe od. nostri cetitori la diplom'a andreana, care in chipulu acesta si in totalitatea sa nici in Sinoai nu s'a fostu publicatu pentru romani. —

„TRANSILVANI'A", fói'a asociatiunei Nr. 20 din 1-a Oct. cuprinde cuventarea de deschidere a dlui presiedinte Vasiliu Ladislau Popp la adunarea gen. a asociatiunei etc. in Gheri'a; respunsulu dlui can. Ioane Anderca; protocolulu adunarei sied. 1; reportulu secret. alu 2; publicarea baniloru incursi; list'a membriloru ordinari noi; institutulu regescu din Franci'a; academi'a francesa; epistol'a a doua agronomica; Constantinu Brancovanu, continuare; geniulu nationei, decantatu de Iosifu Vulcanu in adunarea generala a asociatiunei etc. din esta anu in Gheri'a si concursu. —

Nóua publicatione. OPERE POETICE ALESE de G. Baronzi. Unu volumu cá de 40 cóle de tiparu. 1. Fabule. — 2. Balade. — 3. Erotice. — 4. Tristele. — 5. Canturi patriotice. — 6. Fragmente epice. — 7. Satire. — 8. Imitatiuni in Bucuresi. —

Publicatiune.

In districtulu Chiorului statiunea geometrale, cu unu salariu de 750 fiorini — in siedinti'a comitatului tienenda in 26 Octobre a. c. se va suplini prin alegere. Doritorii se provóca cá pana in 20 Octobre se-si tramita documentele sale vicecapitanului primariu D. Iosifu Papu in Siomcut'a mare, pe langa diplom'a geometrale deosebitu se recere scirea limbei maghiare si romane. —

Din siedinti'a comitetului tienuta in 22 Sept. 1868.

Paulu Dragosiu,
not. ordinariu.

1—3

Notabilu pentru studiosi!

Pentru invetiarea mai inlesnita a limbei francese amu ajunsu la scopulu celu prinitiosu si amu invetiatu limb'a romana, pentrucá se potu introduce pe aspiranti romani la invetiarea limbei francese cu ajutoriulu limbei loru materne si totu deodata si in limb'a germana din fundamentu si inlesnindu preceperea, la ceea ce mi ofieresco servitiele mele. —

Iosifu Kultsiczky,
profesore.

4—4 pl. Strat'a nóua a spitalului Nr. 454.

Schimbarea localului de apoteca
„LA CORON'A DE AURU."

Subscrisulu aviséza prin acésta pe onoratulu publicu, cumca apoteca'a lui din piatia, tergului graului, din cas'a lui Langendorf si a stramutat'o in cas'a confetaresci Jenea Nr. 100 piatt'a pescelui si se tóga, ca onoratulu publicu, celu ce l'a onoratu cu increderea sa pana acum, se binevoiésca alu onora si in localulu celu nou.

J. de Miller,
apotecariu.

2—3 G.

A. Schwarze et Bartha

piati'a Nr. 16,

recomanda onoratiloru sei musterii si onoratului publicu depositulu loru bine asortatu de marfa:

materii de cele mai moderne de paletóne, pantaloni si giletce.

Subscrisii prin cumperatur'a marfei, intreprinsa in persóna cu multa inlesnire atatu in laintru catu si afara din statu, se afla in stare a provedé pe onorabilii sei musterii sub cele mai efune conditiuni cu cea mai buna marfa si cu celu mai bunu folosu. G. 4—10

Cursurile la burea in 2 Oct. 1868 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 53 cr. v.
Augsburg	—	—	113 „ 50 „
London	—	—	115 „ 90 „
Imprumutulu nationalu	—	56	„ 80 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %		57	„ 70 „
Actiile bancului	—	718	„ — „
„ creditului	—	207	„ — „

Obligatiile transilvane ale desaroinarii pamentului in 28. Sept. 1868:

Bani 69·50 — Marfa 70·50.

Redactoru respundietoru
JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparitulu lui
JOANE GÖTT si fiiu HENRICU.